

Lausunto Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma 2024-2027

Kunnanhallitus 25.10.2023 § 242
482/10.03.01.01/2023

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää kunnan lausuntoa tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta vuosille 2024-2027 31.10.2023 mennessä.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma (TLS) vuosille 2024-2027 valmistui kesäkuussa 2023. Suunnitelma on luettavissa kokonaisuudessaan internetosoitteessa www.tienpidonsuunnitelma.fi. Suunnitelma päivitetään vuosittain verkkojulkaisuna suomen ja ruotsin kielellä.

Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelma kattaa toimialueen kolme maakuntaa (Uusimaa, Kanta-Häme, Päijät-Häme). Suunnitelmassa kuvataan alueen tienpidon, talouden ja toiminnan reunaehdot sekä painopisteet ja siinä on esitetty toimenpiteet, jotka todennäköinen tuleva perustienpidon rahoitus mahdollistaa toimialueella. Suunnitelmassa ei esitetä isompia useiden miljoonien eurojen kehittämishankkeita, joiden toteutus vaatii eduskunnan myöntämää erillisrahoitusta.

Tienpidon toimintaympäristö

Uudenmaan ELY-keskus vastaa tienpidosta Uudenmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa. Näiden kolmen maakunnan alueella asuu kaksi miljoonaa ihmistä. Alueen tieverkon pituus on noin 12 % koko maan tiestöstä, mutta siellä syntyy kolmannes koko maan liikennesuoritteesta. Myös raskaan liikenteen osuus on alueella poikkeuksellisen suuri, noin neljäsosa koko maan kuljetussuoritteesta.

Toimialueella sijaitsevat Suomen vilkasliikenteisimmät tiet. Valtatien 4 voidaan luonnehtia olevan Suomen maantiekuljetusten selkäranka, jonka eteläisimmän osan liikenteellinen toimivuus heijastuu kauas maan muihin osiin. Helsinki, Hämeenlinna ja Tampere yhdistyvät Suomen kasvukäytävällä, jonka rungon muodostavat päärata ja valtatie 3.

Alueella on valtaosa Suomen elinkeinoelämän toimijoista ja paljon valtakunnallista logistiikkaa. Helsinki-Vantaa on maan tärkein kansainvälinen lentoasema. Samalla se on tärkeä logistinen solmukohta myös rahtiliikenteelle. Porvoossa sijaitsee Suomen suurin satama sekä merkittävä öljynjalostamo, jonka kautta hoidetaan polttoainejakelu suureen osaan Suomea. Inkoon satamassa valmistui LNG-terminaalilaivan käyttöönotto joulukuussa 2022. Helsingin satama on yksi Suomen suurimmista, ja sen kautta kuljetettu tavara vastaa arvoltaan kolmannesta Suomen ulkomaankaupasta. Helsingin sataman suunnitelmissa on keskittää jatkossa kaikki Viron liikenne Länsisatamaan, joka muokkaa merkittävästi liikennejärjestelyjä Länsiväylän päässä mm. uuden satamatunnelin myötä.

Tienpidon näkymiä

Uudenmaan ELYn alueella kevään 2023 päällystyskilpailutuksissa hintataso oli selittämättömän korkea. Vaikka raaka-aine- ja työvoimakustannukset oli huomioitu kustannusarvioissa, olivat ylitykset kustannusarvioihin nähden ELY-keskuksen toimialueella noin 50 %:n luokkaa. Tämä on selvästi myös valtakunnallista tasoa enemmän, jossa nousua oli noin 30 %.

Niukassa rahoitustilanteessa on ollut tärkeää pystyä kohdistamaan vähäiset resurssit tärkeimpiin kohteisiin. Uudenmaan ELYssä on kehitetty viime vuosina tieverkon merkittävyysluokittelua työkaluksi tärkeimpien tiejaksojen tunnistamiseen huomioimalla entistä monipuolisemmin ja ajantasaisemmin oleellisia toimintaympäristöä ja verkon käyttöä kuvaavia tekijöitä. Merkittävyystekijöihin perustuva priorisointi on koskenut aiemmin erityisesti alinta verkkoa, mutta tienpidon rahoituksen ostovoiman vähentyessä tarkastelua joudutaan tekemään entistä enemmän myös vilkasliikenteisemmällä verkon osilla.

Uudenmaan ELYn tieverkon merkittävyysluokitus kattaa koko Uudenmaan ELYn tienpitovastuulla olevan verkon moottoriteitä ja Kehä III:n sisäpuolista aluetta lukuun ottamatta noin pariin tuhanteen jaksoon jaettuna ja sitä käytetään apuna erityisesti korjaustoimien kohdistamisessa. Säännöllinen henkilöliikenne ja säännöllisen tavaraliikenteen potentiaali pyritään arvioimaan useiden eri tunnuslukujen avulla.

Uudenmaan ELYn alueella on noin 36 000 kilometriä yksityistieverkkoa, joka syöttää raaka-aineita ja elintarvikkeita elinkeinoelämälle ja tukee ihmisten liikkumista ja työntekoa erityisesti maaseudulla ja haja-asutusalueilla. Toimivalla yksityistieverkolla on myös tärkeä rooli Suomen huoltovarmuuden kannalta. ELY-keskukset avustavat järjestäytyneitä tiekuntia parantamishankkeiden kustannuksiin osallistumalla. Vuonna 2023 avustusten hakeminen on aiempaa kannattavampaa avustusprosentin noston myötä. Siltakorjaukseen avustuksen suuruus on 85 % ja muissakin parantamishankkeissa 70 %. Lisäksi avustukseen käytössä olevia määrärahoja on lisätty erityisesti metsätiekohteita painottaen.

Tienpidon rahoitus

Uudenmaan ELY-keskuksen perustienpidon rahoitus vuodelle 2023 kesäkuun tilanteessa oli noin 121 miljoonaa euroa. Perustienpidon rahoituksella hoidetaan valtion omistaman maantieverkon tienpito lukuun ottamatta isoja kehittämisinvestointeja, joista vastaa Väylävirasto. Päätöksentekoa rahoituksen kohdistamisesta ja toteutettavista hankkeista ohjaavat Uudenmaan ELYn strategia ja Uudenmaan ELYn strategiset liikenteen linjaukset, joiden keskeisenä tavoitteena on tarjota toimiva liikennejärjestelmä ja turvallinen tieverkko elinkeinoelämän ja kansalaisten tarpeisiin. Valtaosa perusväylänpidon rahoituksesta kuluu tiestön kunnossapitoon eli hoitoon ja korjauksiin. Hoidolla varmistetaan tieverkon päivittäinen liikennöitävyys keliolosuhteista riippumatta ja korjauksilla puolestaan poistetaan tiestön kulumisesta ja ikääntymisestä johtuvia vaurioita.

Liikenteen linjaukset

Uudenmaan ELY-keskuksen liikenteen linjauksen strategiset painotukset ovat Kestävä liikenne, Elinvoimaa alueella ja Turvallinen liikenne sekä Aktiivinen yhteistyö ja ennakoiva vuorovaikutus.

Kestävä liikenne -painopiste on yksi osatekijä yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja hiilineutraalisuuden tavoittelussa. ELY-keskuksessa edistetään kestävää liikkumista matkaketjuja ja liikenneturvallisuutta koskevilla suunnitelmilla, joita tehdään yhdessä kuntien kanssa. Kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen infran kehittämisen merkitys tulee kasvamaan siirryttäessä vähäpäästöiseen liikenteeseen. Esimerkiksi alikulut, liityntäpysäköinti ja pysäkkiympäristöt vaativat huomiota. ELY-keskus painottaa toiminnassaan matkaketjujen ja kuljetusketjujen kehittämistä. Joukkoliikenteen liityntä- ja vaihtoyhteyksien sujuvuus ja helppous ovat tärkeä osa matkaketjujen toimivuutta.

ELY-keskus ottaa huomioon kaikessa toiminnassaan liikenteen aiheuttamat ympäristöhaitat, kuten melu, sekä vaikutukset pohjavesiin, ilmanlaatuun ja kasvihuonekaasupäästöihin. Tieliikennemelulle altistuvien ihmisten määrä ei saisi nousta, vaan sen pitäisi laskea.

Turvallisen liikenteen painopiste käsittää neljä keskeistä osa-aluetta: ELY-keskus kehittää turvallisuutta digitalisaation ja automaation avulla, tekee aktiivista turvallisuusyhteistyötä, parantaa liikenneinfrastruktuuria sekä huolehtii turvallisista ajonopeuksista.

ELY-keskus suunnittelee kuntien kanssa yhteistyössä turvallista ja kestävästä liikennettä tukevia toimenpiteitä, joita kehitetään usein samoin keinoin. ELY-keskus parantaa myös tienylitysratkaisuja nykyistä turvallisemmiksi. ELY-keskus on ollut aktiivinen turvallisuusstrategian valtakunnallisissa työryhmissä sekä mukana pilotoimassa turvallisuuden parantamiseen tähtääviä digitalisaatiohankkeita kunnossapidossa. Lisäksi ELY-keskus huomioi suunnittelussa automaattisen liikennevalvonnan ja raskaan liikenteen valvontapisteet aikaisempaa kokonaisvaltaisemmin.

Elinvoimaa alueelle -painopiste keskittyy toimenpiteisiin, joilla ELY-keskus huolehtii kasvavien kaupunkiseutujen saavutettavuudesta, teiden merkittävyttä vastaavan kunnon ja liikennöitävyyden turvaamisesta sekä pitkämatkaisen tavaraliikenteen tarpeiden huomioimisesta. ELY-keskus tekee yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteiden määrittelyssä ja suunnitelmavalmiuden parantamisessa. ELY-keskus kehittää myös raskaan liikenteen taukopaikkoja, ottaa huomioon pituudeltaan tai painoltaan aiempaa suurempien rekkien tarpeet tieverkolla ja huolehtii varareittien sujuvuudesta sekä erikoiskuljetusreittien toimivuudesta. Kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä ELY-keskus huolehtii, että kuljetukset satamiin ja terminaaleihin ovat sujuvia sekä tie- että katuverkolla.

ELY-keskus priorisoi tienpitoa ja parantamishankkeita entistä voimakkaammin maanteiden merkittävyysluokituksen ja palvelutasotavoitteiden perusteella samalla kehittäen luokitusten tietopohjaa ja laatua. ELY-keskus huolehtii alueiden ja erityisesti kasvavien kaupunkiseutujen saavutettavuudesta. Saavutettavuus on elinkeinoelämän lisäksi tärkeää myös työ- ja opiskelumatkoilla. ELY-keskus turvaa joukkoliikenteen palvelut erityisesti tärkeimmillä opiskelu- ja työmatkayhteyksillä.

ELY-keskuksen toiminnan keskiössä ovat aktiivinen yhteistyö ja ennakoiva vuorovaikutus niin viranomaisten, elinkeinoelämän kuin tienkäyttäjien kanssa. ELY-keskus osallistuu aktiivisesti viranomaisyhteistyöryhmiin ja käy ennakoivaa vuoropuhelua kuntien sekä ammattiliikenteen yhteistyöverkostojen kanssa. ELY-keskus tunnistaa keskeiset tienkäyttäjien asiakasryhmät sekä heidän tarpeensa ja viestii aktiivisesti ELY:n toiminnasta eri kanavien kautta.

Valmistelija	Laura Kilpeläinen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5444
Esittelijä	Kunnanjohtaja Erkki Eerola
Ehdotus	Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan Vihdin kunnan lausunnon Uudenmaan ELY-keskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta vuosille 2024-2027.

Jalankulku ja pyöräily

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisellä on positiivisia vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Kävelyn ja pyöräiliikenteen hanketarpeita on kuitenkin paljon, monet hankkeet odottavat valtion rahoituspanosta. Vastaavasti kunnilla voi olla jo rahoitus järjestettynä hankkeisiin. Uusinvestointien ohella myös olemassa olevien väylien kunnossapito tulee ottaa huomioon. Vihdin kunta esittää, että myös maanteiden varsilla olevien jalankulku- ja pyöräilyväylien päällystämiseen varattaisiin rahaa lähivuosille. Kunnan alueella jalankulku- ja pyöräteitä valtion maanteiden varsilla ja osa erittäin huonossa kunnossa. Väylillä on pituus- ja poikkihalkeamia, joilla on valtava vaikutus pyöräilyn mielekkyyteen ja ennen kaikkea turvallisuuteen. Vihdin alueella uusia päällystetarpeita on mm. Vt 25 Nummela- Lohja, Ojakkalantie (11261)

Vihdin kuntaan valmistuu loppuvuodesta 2023 kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Työssä laaditaan Vihtii pyöräilynpääverkko, joka tulee ohjamaan suunnittelua ja toteutusta tulevaisuudessa. Vihdin kunta pitää erittäin tärkeänä, että valtion tulisi osallistua kaikkiin yleisten teiden varsille suunniteltaviin ja toteutettaviin jalankulku- ja pyörätiehankkeiden rahoitukseen riippumatta siitä onko hanke ELY-keskuksen tarvekartoituslistalla vai ei. Valtion osallistuminen maanteiden varsilla sijaitseviin jalankulun ja pyöräväylien toteutuksiin ei voi rajautua ainoastaan seudullisesti merkittäviin yhteyksiin. Pääve 2.0 työssä seudullisia yhteyksiä osoitetaan kehyskuntiin hyvin rajallisesti vedoten pitkiin yhteysväleihin. Maailmantilanteen muuttuessa ja polttoaineiden

hintojen kasvaessa pyöräilyn merkitys kasvaa entisestään liikkumismuotona. Sähköpyörät mahdollistavat entistä pidempiä vapaa-ajan ja työmatkaliikenteen osuuksia.

Vihdin kunnan kannalta merkittävimmät jalankulku- ja pyöräily hankkeet ovat:

- Mt 110 Veikkola-Huhmari
- Vt 2 Vihti kk-Nummela
- Mt 1215 Tervalammentie

Liikenneturvallisuus

Vihdin kunnan kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelma on valmistunut kesällä 2023. Suunnitelma toimii kunnan kestävän ja turvallisen liikkumisen käsikirjana tuleville vuosille. Suunnitelma sisältää liikenneturvallisuuden ja kestävän liikkumisen nykytilatarkastelun, jossa on perehdytty valtakunnallisiin ja kunnan omiin liikenteellisiin strategioihin ja selvityksiin sekä tutkittu tarkemmin Vihdin liikennejärjestelmää, liikenneturvallisuutta, liikkumista ja asenteita sekä kuvattu kunnan liikenneturvallisuustyötä. Suunnitelmassa on esitetty visio ja tavoitteet kunnan liikenneturvallisuustyölle sekä toimenpideohjelma liikenneturvallisuuden ja kestävän liikkumisen edistämiseksi. Vihdin kunta yhdessä Ely-keskuksen kanssa sitoutuu edistämään kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä.

Tieverkon kunnossapito

Vihdin kunta pitää erittäin huolestuttavana perusväylänpidon määräraha tasoa. Vihdin kunta toteaa, että Suomen vilkasliikenteisimmät tiet sijaitsevat Uudenmaan seudulla. Tiestö kuluu keskimääräistä nopeammin suurten liikennemäärien takia, mikä asettaa haasteita kunnossapidolle. Sään ääri-ilmiöt ovat aiheuttaneet haasteita tieverkon kunnolle edellisen talven aikana ja aiheuttaneet merkittävää korjausvelkaa tieverkolle. Myös alempiasoisen tieverkon kunnossapito kasvavalla Uudenmaan seudulla tulee turvata. Alempiasteisen tieverkon päällystevaurioilla on vaikutusta koko päällysterakenteen kuntoon, ja tämä heikentää tieverkon liikenneturvallisuutta. Vihdin kunta edellyttää, että Suunnitelmavuosille 2024-2027 tiepidon ja liikenteen suunnitelmaan tulisi lisätä seuraavat maanteiden perusparantamishankkeet:

- Pyölintien (mt 1215)
- Haimoonraitin (mt 11294)
- Haimoontien (mt 11296)
- Vihtijärven ja Vihdin kirkonkylän välinen tieyhteys, joka alkaa maantienä 1222, jatkuen Herrakunnantienä ja edelleen Vihtijärventienä.
- Selintie (mt 1322)

-

Tänä vuonna on valmistunut Kestävät matkaketjut Itä- ja Länsi-

Uudellamaalla selvitys. Tämän työn päätavoitteena on varmistaa, että kestävä liikuminen ja liikenneturvallisuuden olosuhteita parannetaan jatkossa Länsi- ja Itä-Uudellamaalla erityisesti tärkeimmiksi tunnistetuilla kestävä liikuminen matkaketuilla. Vihdin kunta esittää, että selvityksessä tunnistettujen maanteiden varsilla olevien linja-autopysäkkien ja pysäkkikatosten laatutasoa parannetaan. Linja-autopysäkit on hyvä varustaa runkolukittavin pyörätelinein. Pysäkkikatosten tulee olla matkustajaa suojaavia. Esitetyillä toimenpiteillä edistetään joukkoliikenteen käyttöä ja tällä on suotuista vaikutus mm. ilmastonmuutokseen.

Hanketarupeat

Tienpidonsuunnitelmaassa vuosille 2024-2027 ainoa liittymähanke Vihdistä on Kaukoilantien ja Hiidenvedentien liittymien parantaminen. Valtatien 25 kehittämisen ensimmäinen vaihe on sisällytetty Väyläviraston investointiohjelman. Valtatie 25 ensimmäisen vaiheen suunnittelua täytyy edistää määrätietoisesti jotta, hankekokonaisuus voidaan toteuttaa seuraavien vuosien aikana. Investointiohjelman ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus toteuttaa Asemantie, Kaukoilantien, sekä Vt 2 eritasoliittymät. Vihdin kunta on edistänyt myös Ukintien liittymän parantamista Valtatielle 25. Hankkeen tavoitteena on parantaa valtatie liikenteen sujuvuutta, sekä liikenneturvallisuutta. VT 25:n hankkeet tulisi sisällyttää tienpidonsuunnitelmaan liikenneturvallisuutta parantavana hankkeena seuraaville vuosille.

Pykälä tämän asian kohdalta tarkastetaan kokouksessa

Päätös	Kunnanhallitus päätti yksimielisesti kunnanjohtajan päätösesityksen mukaisesti.
--------	---

Tiedoksi	Ely-keskus
----------	------------